

Wielowariantowość projektu — konfiguracje

Każdy projekt może zostać wykonany w wielu wariantach. Kilka wariantów modelu części może być zapisanych w jednym pliku, co zmniejsza liczbę plików oraz ułatwia w złożeniu zamianę jednego wariantu części na inny.

Wyróżnia się dwie podstawowe metody tworzenia konfiguracji:

Wykonywane krok po kroku przez projektanta — tworzone „ręcznie”.

Oparte na tabeli Excela.

Podobny model został już wykonany, ale poprzednio nie rozważano zastosowania konfiguracji. Z tego powodu wystąpią istotne różnice w sposobie modelowania.

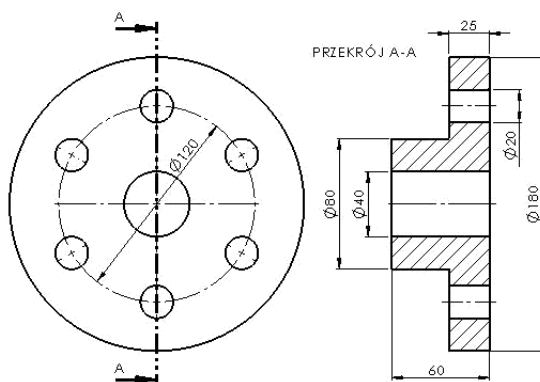
Podstawy konfiguracji części

W rozdziale zostanie wykonany model części (rysunek 9.1) w dwóch wariantach:

Wariant 1., posiadający otwór środkowy.

Wariant 2., nieposiadający otworu środkowego — otwór wygaszony.

Rysunek 9.1.
Rysunek modelu zastosowanego w przykładzie

Dodatkowo warianty będą różniły się wymiarami i liczbą otworów.

W celu wykonania kilku wersji projektu należy utworzyć konfigurację.

Różne wymiary w wersjach modelu

Nazwa konfiguracji	Otwór środkowy 40	Średnica osadzenia otworów	Liczba otworów	Długość
Tuleja z otworem	Jest	120	6	60
Tuleja bez otworu	Brak	140	10	100

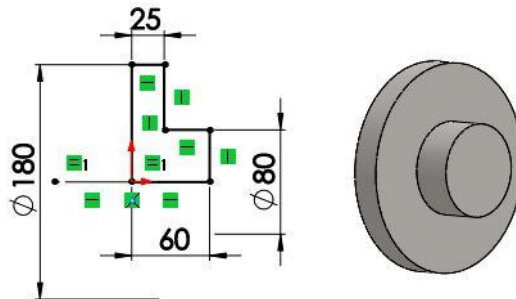
W przykładzie operacje będą wykonywane celowo w zaprezentowanej kolejności, aby przedstawić najważniejsze niespodzianki, jakie mogą przytrafić się podczas projektowania.

Jak zawsze, należy zaplanować technikę projektowania i kolejność operacji, oczywiście w dużych projektach trudno przewidzieć wszelkie ewentualności.

Pierwsza operacja — bryła zostanie wykonana przez obrót (jeżeli planujemy wygaszenie otworu środkowego, nie może on być wykonany w pierwszym szkicu):

narysuj szkic jak na rysunku 9.2. Szkic zawiera linię środkową, niezbędną do wymiarowania wymiarów podwojonych,

Rysunek 9.2.
Szkic i bryła wykonana przez obrót

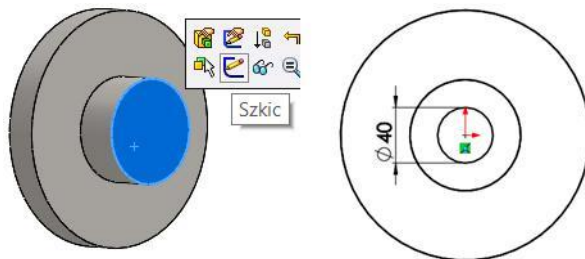

zwyklaruj szkic, wprowadzając wymiary, które będą wymiarami średnic, utwórz bryłę przez obrót.

Druga operacja — otwór środkowy:

utwórz nowy szkic na ścianie płaskiej, narysuj okrąg 40 ze środka i wyciągnij wycięcie *Przez wszystko* (rysunek 9.3).

Rysunek 9.3.
Płaszczyzna szkicu i szkic okręgu

Trzecia operacja — jeden otwór 20:

- ♦ utwórz szkic na ścianie płaskiej (rysunek 9.4),

Rysunek 9.4.

Ściana płaska szkicu

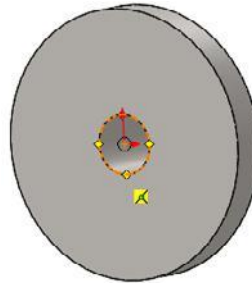
- ♦ narysuj okrąg, na którym osadzone będą otwory. Przeczytaj wyjaśnienie poniżej,

WAŻNE: NIE rozpoczynaj środka okręgu jak na rysunku 9.5 (od środka krawędzi otworu). Taki sposób rysowania spowoduje dodanie relacji między środkiem okręgu i środkiem otworu. Jeżeli otwór zostanie wygaszony — wygaszony zostanie też szkic, który właśnie rysujesz. Jeżeli nie mamy pewności, czy rozpoczynamy w środku otworu, czy w początku układu współrzędnych, warto narysować okrąg w innym miejscu i zastosować relację *Wspólne* między środkiem okręgu i początkiem układu współrzędnych (rysunek 9.6).

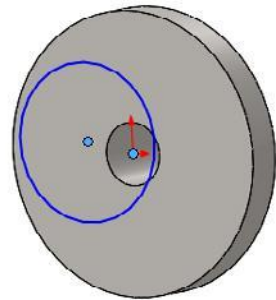
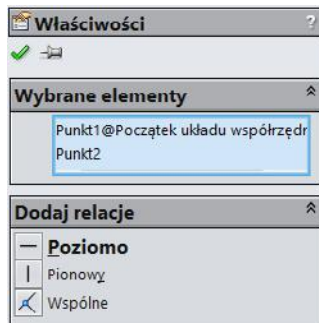
Rysunek 9.5.

Przykład nieprawidłowego ustawienia środka okręgu osadzenia otworu

Rysunek 9.6.

Dodanie relacji *Wspólne* między środkiem okręgu i środkiem układu współrzędnych

po zwymiarowaniu okręgu zmień go w geometrię konstrukcyjną (rysunek 9.7). Kliknij okrąg i wybierz polecenie z menu kontekstowego lub z głównego menu programu,

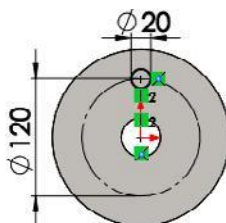
narysuj i zwymiaruj okrąg 20 (rysunek 9.8),

wykonaj wyciągnięcie wycięcia *Przez wszystko*.

Rysunek 9.7.
Zmiana okręgu
w geometrię konstrukcyjną

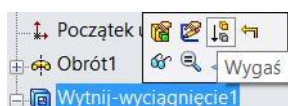
Rysunek 9.8.
Okrąg 20

Czwarta operacja — powielenie otworów szykiem kołowym (w tym przypadku oś szyku również nie jest oczywista. Ważne, aby osią obrotu nie była oś otworu środkowego — wygaszenie otworu środkowego spowoduje wygaszenie szyku. Jeżeli będziemy korzystać z osi tymczasowych, to najlepiej wygasić otwór środkowy przed wykonaniem operacji powielenia otworów):

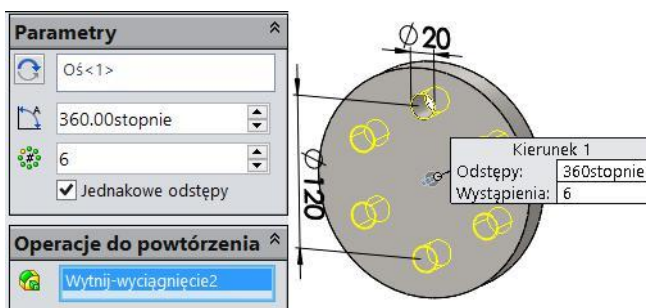
wygaś otwór środkowy (rysunek 9.9). Kliknij ikonę *Wytnij-wyciągnięcie1* i wybierz *Wygaś*,

Rysunek 9.9.
Wygaszenie otworu
środkowego

w menu *Widok* zaznacz widoczność *Tymczasowe osie*,
na pasku *Operacje* rozwiń *Szyk* i kliknij *Szyk kołowy* (rysunek 9.10),
zaznacz oś szyku,
zaznacz operację wycięcia otworu 20,
ustaw liczbę wystąpień: 6,

Rysunek 9.10.
Szyk kołowy

- ◆ przywróć operację otworu środkowego (rysunek 9.11),

Rysunek 9.11.

Przywracanie otworu

- ◆ ukryj osie tymczasowe.

Zapisz plik tuleja.

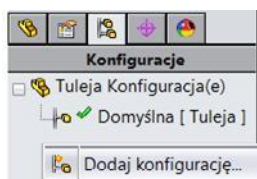
Dodawanie nowych konfiguracji:

przejdź na kartę *Menedżer konfiguracji*,

kliknij prawym przyciskiem myszy poniżej istniejącej konfiguracji i wybierz *Dodaj konfigurację* (rysunek 9.12). Jeżeli w modelu zaznaczony jest jakiś element (np. ściana bryły), menu będzie miało inną postać,

Rysunek 9.12.

Dodawanie nowej konfiguracji

wprowadź właściwości konfiguracji. Zwróć uwagę na wybór *Nazwa konfiguracji* — oznacza, że w dokumentacji technicznej w liście materiałów pojawi się nazwa konfiguracji. Kliknij *OK*.

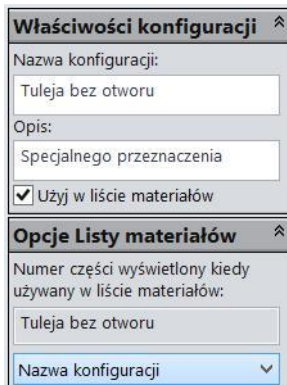
Zmiana nazwy:

zmień nazwę konfiguracji *Domyślna* na *Tuleja z otworem* (tak jak w przypadku zmiany nazwy pliku).

Zmiana właściwości istniejącej konfiguracji (rysunek 9.13):

Rysunek 9.13.

Zmiana właściwości istniejącej konfiguracji

kliknij prawym przyciskiem myszy ikonę konfiguracji *Tuleja z otworem* i *Właściwości*. Wypełnij ustawienia:

opis: *Standardowa*,

użyj w liście materiałów: *TAK*,

opcje listy materiałów: *Nazwa konfiguracji*.

Wygaszenie otworu środkowego w konfiguracji *Tuleja bez otworu*:

uaktywnij konfigurację *Tuleja bez otworu* (dwukrotnie klikając nazwę konfiguracji) (rysunek 9.14),

Rysunek 9.14.

*Uaktywnienie konfiguracji
Tuleja bez otworu*

- ◆ przejdź na kartę *Drzewo operacji* i wygaś otwór środkowy.

Zmiana wartości wymiarów w konfiguracji *Tuleja bez otworu* (w przykładzie *Instant3D* jest wyłączony):

kliknij dwukrotnie ikonę *Wytnij-wyciągnięcie2* — zostaną pokazane wymiary,

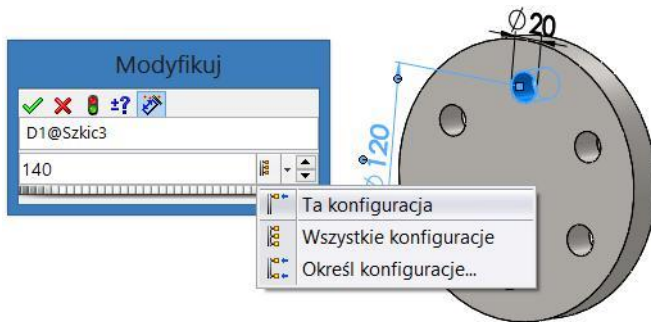
kliknij dwukrotnie wymiar 120, następnie zmień ustawienia (rysunek 9.15):

nowa wartość: 140,

Ta konfiguracja — jak widać, istnieje również możliwość zmiany w kilku konfiguracjach.

Rysunek 9.15.

*Zmiana wymiaru
w aktywnej konfiguracji
— Ta konfiguracja*

Zmiana liczby otworów w konfiguracji *Tuleja bez otworu*:

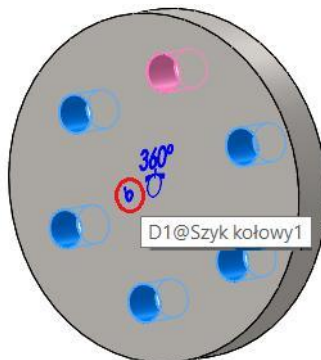
kliknij dwukrotnie ikonę *Szyk kołowy1* w drzewie przeglądarki,

znajdź liczbę otworów (rysunek 9.16) — może zaistnieć konieczność przesunięcia wymiaru kąta,

kliknij liczbę otworów i zmień na 10 tylko w tej konfiguracji, wybór *Ta konfiguracja* (rysunek 9.17),

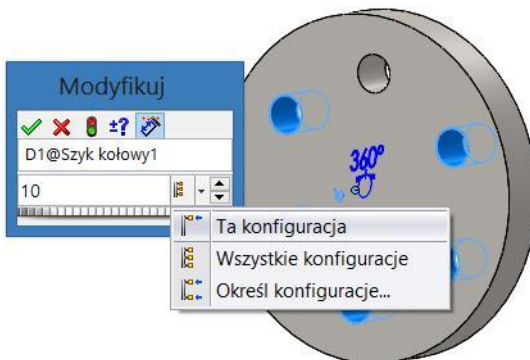
Rysunek 9.16.

Wyświetlenie liczby
wystąpień szyku kołowego

Rysunek 9.17.

Zmiana liczby otworów
w aktywnej konfiguracji

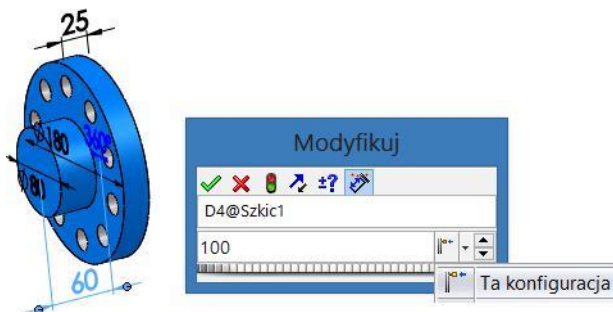
Zmiana długości w konfiguracji Tuleja bez otworu (rysunek 9.18):

wyświetl wymiar długości (np. klikając dwukrotnie operację *Obróć* w drzewie operacji),

zmień wymiar 60 na 100, wybierz *Ta konfiguracja*.

Rysunek 9.18.

Zmiana wymiaru długości
w aktywnej konfiguracji

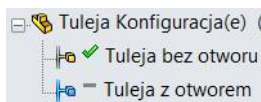

Sprawdź poprawność modelu, uaktywniając kolejno konfiguracje.

Na rysunku 9.19 znak przy nazwie konfiguracji oznacza nieprzebudowaną konfigurację. Na rysunku 9.20 aktywna jest konfiguracja *Tuleja z otworem*.

Rysunek 9.19.

Przykład nieprzebudowanej konfiguracji

Rysunek 9.20.

Zmiana aktywnej konfiguracji

Zapisz plik tuleja.

Plik będzie wykorzystywany w kolejnych rozdziałach.

Dokumentacja części zawierającej konfigurację

W rozdziale zostanie wykonana dokumentacja części w dwóch konfiguracjach.

Otwórz część Tuleja:

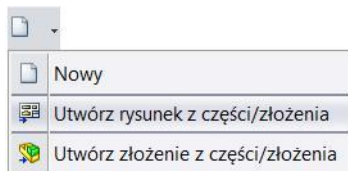
uaktywij konfigurację *Tuleja z otworem*.

Wstawianie widoku części do rysunku:

- ◆ kliknij *Utwórz rysunek z części/złożenia* (rysunek 9.21),

Rysunek 9.21.

Tworzenie nowego rysunku

wybierz format rysunku, np. A2,

z *Palety widoków* przeciągnij na arkusz właściwy widok, np. *Prawa strona*,

dobierz skalę i typ rzutowania (kliknij prawym przyciskiem myszy *Arkusz* i wybierz *Właściwości*),

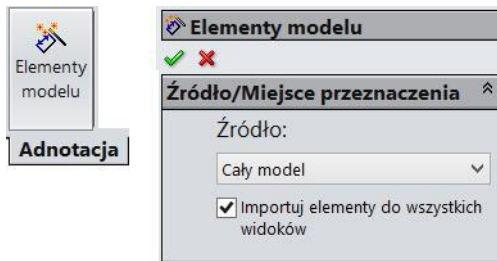
na pasku *Widok układu* kliknij *Widok przekroju* i wykonaj przekrój o pionowej linii cięcia,

pobierz z modelu wymiary (rysunek 9.22). Na pasku *Adnotacja* kliknij *Elementy modelu* i wybierz jako źródło *Cały model* oraz *Importuj elementy do wszystkich widoków*,

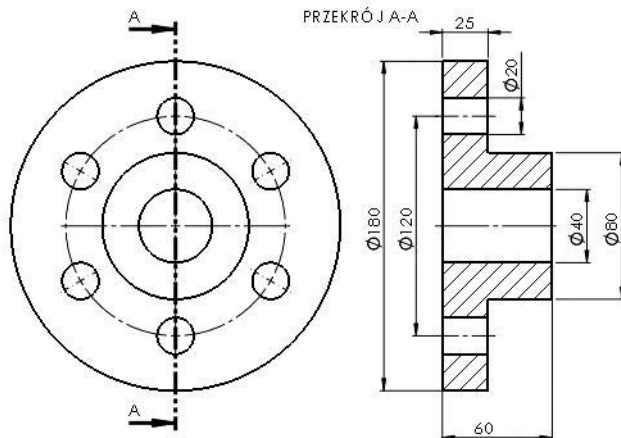
ustaw wymiary wg własnych wymagań. Przykład przedstawiono poniżej (rysunek 9.23).

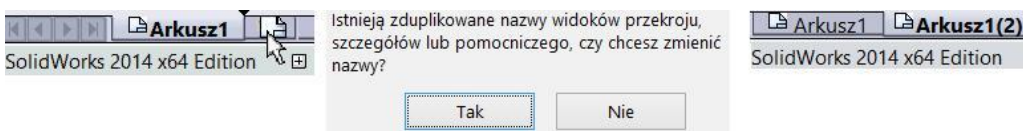
Rysunek 9.22.
*Dostęp do polecenia
 Elementy modelu oraz
 wybór źródła i miejsca
 przeznaczenia elementów*

Rysunek 9.23.
Przykład wymiarów

Kopiowanie arkusza (rysunek 9.24):

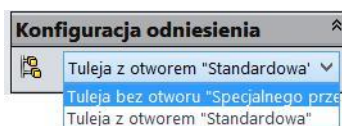
Rysunek 9.24. *Od lewej: kopiowanie arkusza przez przeciągnięcie z wciśniętym klawiszem Ctrl, informacja o duplikatach, efekt końcowy kopiowania*

z wciśniętym klawiszem *Ctrl* przeciągnij *Arkusz1*, pojawi się znak + przy wskaźniku. Upuść, gdy widoczny będzie znak +, przy pytaniu o nazwy duplikatów kliknij *TAK*.

Zmiana konfiguracji wyświetlanej w widoku rodzica:

zaznacz widok rodzica (kliknij widok),
 w opcjach widoku zmień konfigurację (rysunek 9.25),

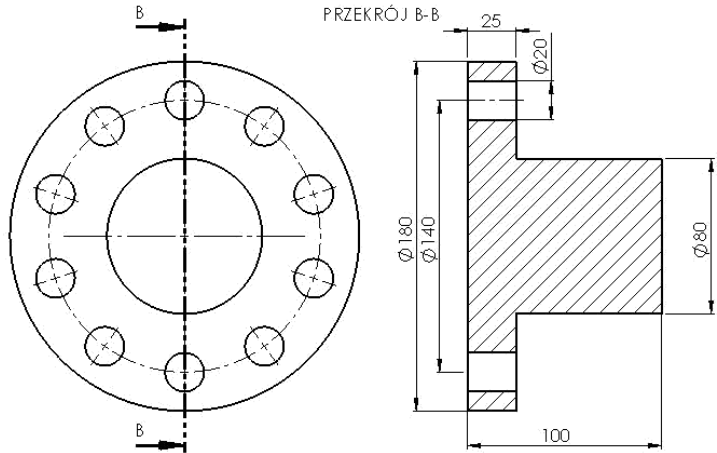
Rysunek 9.25.
*Zmiana konfiguracji
 wyświetlanej w widoku*

sprawdź efekt (rysunek 9.26). Może zaistnieć potrzeba ponownego wprowadzenia osi symetrii. Jeżeli oś symetrii była przyporządkowana do otworu, który został wygaszony, oś zostanie usunięta, jak na rysunku 9.26.

Rysunek 9.26.

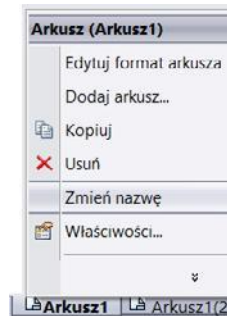
Przykład widoku po zmianie konfiguracji z usuniętymi osiami symetrii

Klikając prawym przyciskiem myszy kartę arkusza, można wybrać polecenia m.in. *Zmień nazwę, Usuń, Edytuj format arkusza* (rysunek 9.27).

Rysunek 9.27.

Menu po kliknięciu karty arkusza prawym przyciskiem myszy

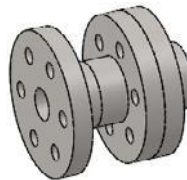

Podstawy konfiguracji złożenia

W tym rozdziale zostanie przedstawione proste złożenie (rysunek 9.28), którego składowymi będą trzy wystąpienia wykonanej poprzednio części *Tuleja*.

Rysunek 9.28.

Przykład złożenia kilku części

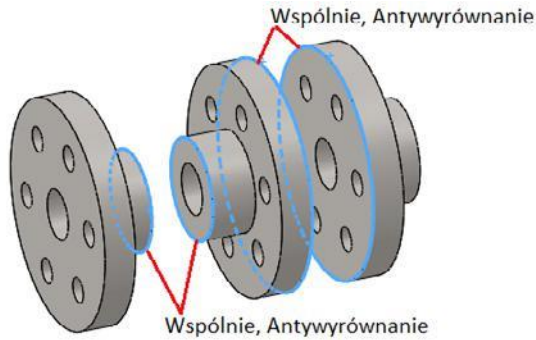

Utwórz nowe złożenie:

- ◆ wstaw trzy razy tuleję (rysunek 9.29),

Rysunek 9.29.

Przykład wiązań części

- ◆ dodaj wiązania między krawędziami jak poniżej (rysunek 9.29).

Konfiguracja złożenia:

przejdź na kartę *Menedżer konfiguracji*,

kliknij prawym przyciskiem poniżej istniejącej konfiguracji i wybierz *Dodaj konfigurację* (rysunek 9.30),

Rysunek 9.30.

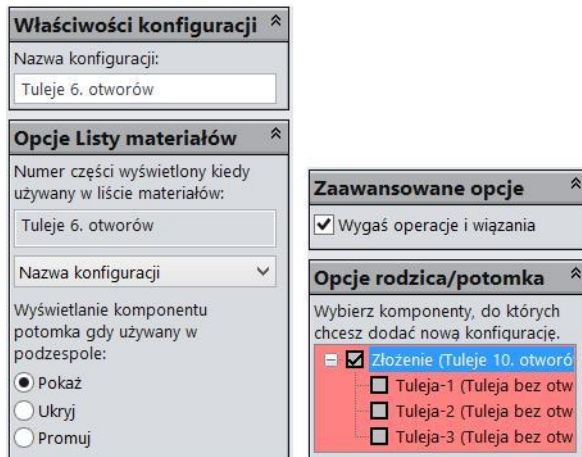
Dodawanie nowej konfiguracji

- ◆ ustaw właściwości nowej konfiguracji (rysunek 9.31),

Rysunek 9.31.

Właściwości konfiguracji

- ◆ zapisz dokument złożenia jako *Złożenie tulejek*.

Poniżej wyjaśnienie wybranych opcji:

Pokaż — pokazuje komponenty potomne (np. części w złożeniu) w *Liście materiałów* zgodnie z ustawieniami listy: *Tylko najwyższy poziom* — komponenty potomne są ukrywane. *Tylko części* — komponenty są widoczne w tabeli.

Ukryj — ukrywa komponenty potomne w *Liście materiałów*, nawet po wybraniu opcji *Tylko części*.

Promuj — pokazuje komponenty potomne w *Liście materiałów* przy dowolnych ustawieniach listy.

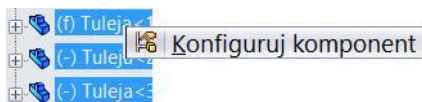
Wygas operacje i wiązania — wygasa operacje i wiązania, które zostaną później utworzone w innych konfiguracjach.

Brak zaznaczenia części w *Opcjach rodzica/potomka* oznacza, że nowa konfiguracja nie zostanie utworzona w części.

Konfiguracja części w złożeniu:

zaznacz z wciśniętym klawiszem *Ctrl* trzy wystąpienia części w drzewie operacji, kliknij prawym przyciskiem myszy dowolne zaznaczenie i wybierz *Konfiguruj* komponent (rysunek 9.32),

Rysunek 9.32.
Wybór Konfiguruj komponent

- ◆ w oknie *Modyfikuj konfiguracje* wybierz jak na rysunku 9.33. Kliknij *OK*,

Konfiguracja Nazwa	Tuleja-1@Złożenie tulejek		Tuleja-2@Złożenie tulejek		Tuleja-3@Złożenie tulejek	
	Wygas	Konfiguracja	Wygas	Konfiguracja	Wygas	Konfiguracja
Tuleje 10. otworów	☐	Tuleja bez otworu	☐	Tuleja bez otworu	☐	Tuleja bez otworu
Tuleje 6. otworów	☐	Tuleja z otworem	☐	Tuleja z otworem	☐	Tuleja z otworem
Tuleje mieszane	☒	Tuleja bez otworu	☐	Tuleja z otworem	☐	Tuleja bez otworu

Rysunek 9.33. *Fragment okna Modyfikuj konfiguracje*

uaktywniaj kolejno konfiguracje (rysunek 9.34), klikając dwukrotnie nazwę konfiguracji. Zaobserwuj zmiany w modelu.

Rysunek 9.34.
Przykłady uaktywniania różnych konfiguracji

Dokumentacja złożenia zawierającego konfiguracje

Wstawienie widoku złożenia do rysunku:

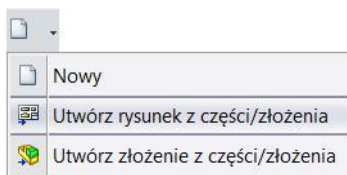
otwórz *Złożenie tulejek* i ustaw wymagany widok modelu w przestrzeni (zgodnie z własnym wyborem),

kliknij polecenie *Utwórz rysunek z części/złożenia* (rysunek 9.35).

Wybierz format rysunku, np. A2,

Rysunek 9.35.

Tworzenie nowego rysunku

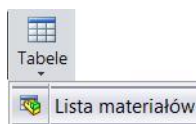
przeciągnij *Widok bieżący* z *Palety widoków* na arkusz,

na pasku *Adnotacja* rozwiń *Tabele* i wybierz *Lista materiałów* (rysunek 9.36).

Jeżeli to konieczne, kliknij wstawiony widok,

Rysunek 9.36.

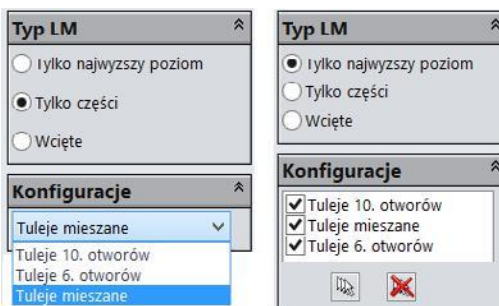
Dostęp do Listy materiałów

kliknij arkusz rysunku w celu ustawienia tabeli. Przećwicz ustawienia listy materiałów, np. jak na rysunku 9.37.

Rysunek 9.37.

Przykłady zmiany typu listy materiałów

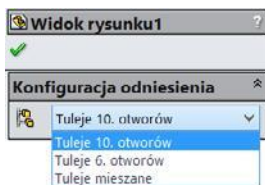

Zmiana konfiguracji wyświetlanej w widoku (rysunek 9.38):

kliknij widok i rozwiń *Konfigurację odniesienia*,

przetestuj różne konfiguracje.

Rysunek 9.38.
Przykład zmiany
konfiguracji widoku

Nazwy operacji, szkiców, wymiarów

Poniżej wykorzystamy plik części zamodelowany w rozdziale *Podstawy konfiguracji części*.

W przykładzie zostaną zmienione tylko nazwy wymiarów, które są różne w konfiguracjach.

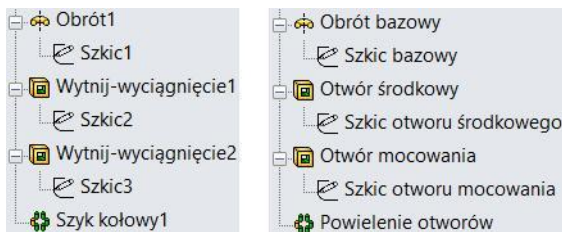
Zmiana nazw operacji i szkiców:

otwórz plik *Tuleja*. Uaktywnij konfigurację *Tuleja z otworem*,

najlepiej zapisz plik pod inną nazwą lub do innego folderu,

zmień nazwy operacji i szkiców (rysunek 9.39). Nazwę operacji i szkicu można zmienić tak jak nazwę pliku w Windows — kliknij nazwę operacji, kliknij ponownie nazwę operacji, napisz nową nazwę i zatwierdź klawiszem *Enter*.

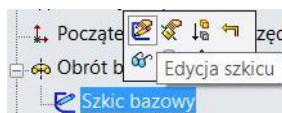
Rysunek 9.39.
Przykład drzewa operacji
przed zmianą nazw
(z lewej) oraz po zmianie
(z prawej)

Zmiana nazw wymiarów (w tym celu należy wyświetlić wymiary, np. edytując szkic):

- ♦ edytuj *Szkic bazowy* (rysunek 9.40),

Rysunek 9.40.
Edycja szkicu

zaznacz wymiar 60. W opcjach wymiaru pojawią się m.in. wartość wymiaru i nazwa wymiaru (po znaku @ nazwa szkicu),

skasuj nazwę i wpisz *Długość* (rysunek 9.41). Nazwa szkicu zostanie dodana automatycznie,

zatwierdź szkic,

edytuj *Szkic otworu mocowania*,

Rysunek 9.41.

Zmiana nazwy
wymiaru (przed i po)

wprowadź nazwy wymiarów:

120 — nazwa *Średnica osadzenia*,

20 — nazwa *Średnica otworu*.

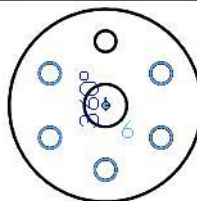
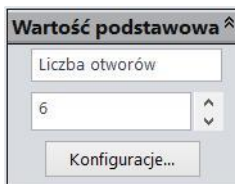
Zmiana nazwy liczby otworów (rysunek 9.42):

kliknij dwukrotnie ikonę szyku *Powielenie otworów*. Znajdź wartość liczby wystąpień i zaznacz ją,

zmień nazwę na *Liczba otworów*.

Rysunek 9.42.

Zmiana nazwy liczby
wystąpień w szyku

Uaktywnij inną konfigurację i sprawdź, czy nazwy zostały zmienione również w tej konfiguracji. M.in. dlatego warto przemyśleć plan wykonania projektu.

Tabela konfiguracji

Tabela konfiguracji tworzy konfiguracje na podstawie tabel Excela.

Poniżej (rysunek 9.43) przykład prostego prostopadłościanu z otworem (przykład ten będzie jeszcze raz wykorzystany).

Przygotowanie modelu:

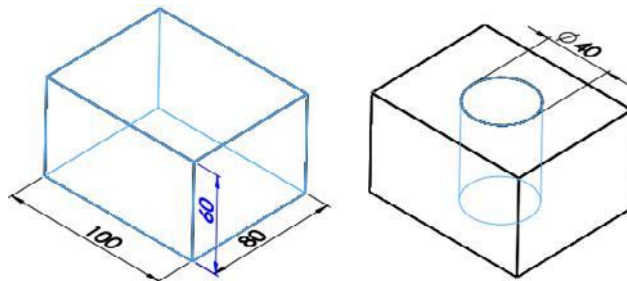
wykonaj model prostopadłościanu jak na rysunku 9.43,

wykonaj w oddzielnej operacji otwór przelotowy 40 (rysunek 9.43),

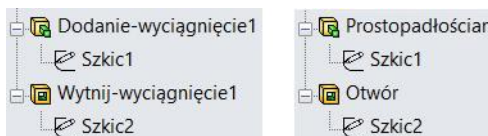
zmień nazwy operacji (rysunek 9.44),

Rysunek 9.43.
Model prostopadłościanu z otworem

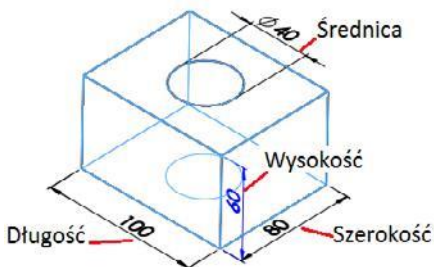

Rysunek 9.44.
Przykład zmiany nazw operacji (przed i po)

- ◆ zmień nazwy wymiarów jak na rysunku 9.45.

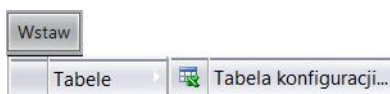
Rysunek 9.45.
Nazwy wymiarów

Wstawianie tabeli konfiguracji

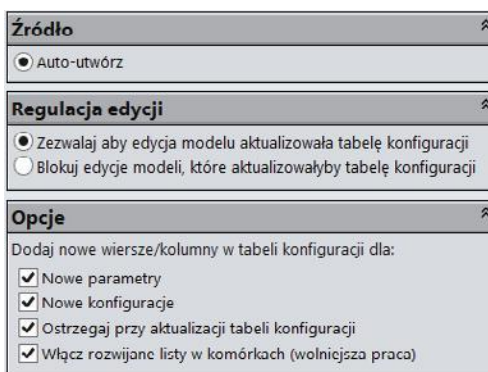
- ◆ wybierz z menu *Wstaw/Tabele/Tabela konfiguracji* (rysunek 9.46),

Rysunek 9.46.
Wstawianie Tabeli konfiguracji

- ◆ ustaw właściwości tabeli, np. jak na rysunku 9.47,

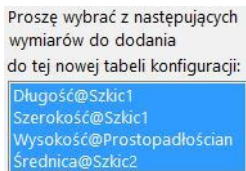
Rysunek 9.47.
Właściwości tabeli konfiguracji

po zatwierdzeniu właściwości tabeli pojawi się wybór wymiarów do tabeli (rysunek 9.48) (nie muszą być wszystkie wybrane).

Rysunek 9.48.
Wybór wymiarów do tabeli konfiguracji

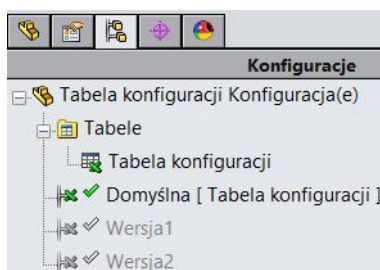

W oknie modelu pojawia się tabela Excela (rysunek 9.49), w której można wprowadzać nazwy konfiguracji i wartości wymiarów. Po kliknięciu poza tabelą zostaną utworzone nowe konfiguracje (rysunek 9.50).

Rysunek 9.49.
Tabela Excela

	A	B	C	D	E	F
1	Tabela konfiguracji dla:		Tabela konfiguracji			
		Długość@Szkic1	Szerokość@Szkic1	Wysokość@Prostopadłościan	Średnica@Szkic2	
2						
3	Domyślna	100	80	60	40	
4	Wersja1	200	160	20	60	
5	Wersja2	80	100	50	20	

Rysunek 9.50.
Nowe konfiguracje wykonane w tabeli konfiguracji

Edycja tabeli (rysunek 9.51):

kliknij prawym przyciskiem myszy *Tabelę konfiguracji* i wybierz wg wymagań:

Edytuj operację — ustawienie właściwości tabeli, jak w chwili jej tworzenia,

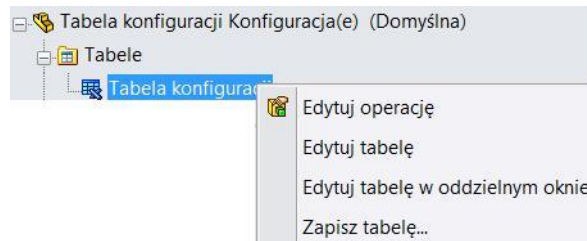
Edytuj tabelę — edycja tabeli w oknie modelu (np. możliwość dopisania nowej konfiguracji),

Edytuj tabelę w oddzielnym oknie — uruchamia Excela i umożliwia edycję,

Zapisz tabelę — umożliwia zapisanie tabeli jako oddzielnego pliku.

Rysunek 9.51.

Przykład możliwości edycji po kliknięciu tabeli prawym przyciskiem myszy

Po kliknięciu *Edytuj tabelę* pojawiają się pytania o dodanie kolumn. Na rysunku 9.52 przedstawiono przykład dopisania nowej nazwy kolumny *\$stan@Otwór*. Skróty oznaczają: *P* — operacja przywrócona, *W* — operacja wygaszona.

Rysunek 9.52.

Przykład wstawienia nowej kolumny w tabeli konfiguracji

	Dł	Sz	W	h	\$stan@Otwór
Domyślna	100	80	60	40	P
Wersja1	200	160	20	60	P
Wersja2	80	100	50	20	W